

# NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti  
Din 20.—, inozemstvo Din 80.—.

**Neodvisen političen list.**  
UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.  
DRAVNISTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.  
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisal se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.  
Pisemnim vprašanjem naj se priloži znesek  
za odgovor.  
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 12.653.

## Slovenija - vzorna pokrajina.

Ko so poleti enkrat priredili srbski dijak izlet v Slovenijo in prišli na Zidani most, so vprašali svojega profesorja, če ni morda tu več ista država, ko je vse tako čisto in v redu. In profesor jim je odgovoril, da je tu še vedno ista država, da pa žive tu Slovenci.

In če pridete v Vojvodino, Bosno ali Dalmacijo, povsodi boste slišali slavospeve o slovenskem redu in o urejenosti slovenskih razmerah in marsikak Srbijanec je moral utihniti v debati s prečnom, ker mu je ta vrgel v obraz slovenske razmere.

Na vsa ta dejstva smo se spomnili, ko čitamo o proračunski razpravi v finančnem odboru in ko čitamo o redukciji izdatkov za Slovenijo. Zakaj uvodoma omenjena dejstva dokazujejo, da ne more biti v državi bolj napačne politike, kakor je ona, ki zapostavlja Slovenijo.

Ni namreč Slovenija samo pokrajina z enim milijonom prebivalstva, ni namreč Slovenija samo dežela, ki daje državi relativno največje dohodke, temveč Slovenija je tudi vrata Jugoslavije v zapadni kulturni svet in je dejansko ona pokrajina, ki je lahko vzor vsem drugim.

Kakor so na deželi vzorna gospodarstva najmočnejši podnet za napredek vse dežele, tako bi mogla biti vzorna Slovenija podnet za napredek vse države. Zakaj tu v Sloveniji bi videli in so videli prebivalci iz drugih pokrajin, kako srečo daje kulturna dežela in kako bi tudi oni mogli srečno živeti, če bi pri njih doma vladale vsaj primeroma take razmere kot v Sloveniji. Bolj ko vse pa, pirnate resolucije vlade za dvig južne Srbije, bolj ko vse policijske odredbe notranjega ministra bi deloval živ primer v Sloveniji. A naši beograjski državniki do tega spoznanja menda še niso prišli.

In vendar bi imeli tudi drugače dosti vzorov, da bi to spoznali. Ko bivajo poleti na Bledu, tedaj vidijo, zakaj je Slovenija vedno bolj obiskovana od tujcev. Le malo državne podpore bi bilo treba in Gorenjska bi postala naša Švica. Ta Gorenjska in z njo vsa Slovenija pa so vrata za tujski promet in čim več bo tujcev v Sloveniji, čim bolj bo razvit tujski promet v Sloveniji, tem preje bodo njegovega blagoslova deležne tudi druge pokrajine. Le za sebe delajo te pokrajine, če podpirajo razvoj turistic v Sloveniji. Zakaj še vedno je bilo tako in bo postalo tako, da tuji prodirajo iz bolj kulturne dežele v manj kulturno in ne obratno.

Kako vse drugačen bi bil že danes tujski promet v Primorju, če bi dobil tam tujec isto udobnost, ki jo dobi v Sloveniji. S silo bi morali pošiljati južni kraji svoje ljudi v Slovenijo, da se nauče tu, kako je treba postreči tujca. Je sicer res, da v Sloveniji razmere še dolgo niso idealne, ali vendarle so takšne, da bi se drugi v Sloveniji lahko marsikaj naučili.

Sličnih argumentov je še cela vrsta in kdor se le količkaj zamisli v ta problem, mora spoznati, da ni bolj glupe politike, kakor je okrnjevanje kulturnih institucij v Sloveniji. Edina res evropska pokrajina v državi je Slovenija, edino njeno res vzorno gospodarstvo in to gospodarstvo se uničuje vsled najbolj glupega lokalnega patriotizma. Vendar niso gospodje tam v Beogradu tako smešni, da smatrajo za očitno, če je Slovenija najbolj kulturna pokrajina, ko pa je vendar zapadu najbližja! Skoraj bi morali misliti, da je ta najbolj glupa nevoščljivost glavni vzrok zapostavljanja Slovenije.

Kakor ima vsaka vas svoj vzoren hlev, svoje vzorno gospodarstvo, kakor

## Proračun notranjega ministrstva pred finančnim odborom.

Beograd, 4. januarja. Včeraj popoldne ob 5. je finančni odbor nadaljeval sejo sejo in razpravo o proračunu notranjega ministrstva. V dvorani so bili samo poslanci opozicije, radikalnega poslanca pa ni bilo nobenega. Ob 5. je predsednik dr. Subotić otvoril sejo in podelil besedo Dimitrijeviću. Opozicija pa je ostro protestirala proti temu in klicala: »Nočemo govoriti, saj ni notranjega ministra tu.« Subotić je skušal poslance pomiriti in je dal besedo Drljeviću. Toda opozicija je s silnim razgrajanjem in hrupom preprečila, da bi kdo govoril. Pribečević je dejal: »To vam nič ne pomaga. Take sabotaže ne bomo dovolili.« Ko je Subotić videl, da Drljević ne bo govoril, je podelil besedo Puniši Račiću. Opozicija hoče oditi. Pribečević kliče: »Kje je predsednik vlade? Naj pride!« Nato se Pribečević dvigne, za njim pa vsa opozicija, pripravljena, da zapusti dvorano. V tem momentu se je pojavil Velja Vukičević.

Puniša Račić je govoril zelo ostro in temperamentno. Poudarja, da je prosil za besedo iz dveh razlogov: prvič, ker je o priliki razprave slišal, da se stvari na jugu obravnavajo neobjektivno. On pa je mnogo časa preživel na jugu in bi rad povedal svoje mnenje. Opozicija seveda mora napadati vlado. Tudi jaz sem često pokazal svoje nerazpoloženje napram vladi, čeprav sede v vladi tudi zastopniki radikalne stranke. — Ne smete govoriti, pravi Račić, da je vprašanje atentatov v Južni Srbiji samo vprašanje naše notranje politike. To je zunanja politika. V Južni Srbiji je res težko stanje, ker policijske oblasti niso pod kontrolo upravnih oblasti. Imam pogum, da nastopim tudi proti samemu predsedniku vlade in proti predsedniku našega kluba, ako mi kaj ne ugaja. Vi pa ste uvedli v svojem klubu tako disciplino, da nihče ne sme nič reči proti Štefanu Radiću. Atentati v Južni Srbiji so take narave, da je treba, da obrnejo naše pozornost vseh nas: vlade in opozicije. Moramo se v to vprašanje resno zamisliti in poiskati stvari leka.

Račić se dotakne dalje dogodke, ko je Radić o priliki Marinkovičevega eksperimenta protestiral proti temu, da se je Marinković v neki stvari ostro izrazil proti Bolgariji. Bolgarski listi so to tako razumeli, kakor da je Radić njihov prijatelj in da odobrava njihovo akcijo. To je treba vpoštevati. Obsojam pa jaz tudi tiste, ki so predsedniku HSS preprečevali bivanje v Južni Srbiji, smatrajoč, da je njegova politika bugarska.

Glede skopljanskega procesa pravi Račić, da je neki radikalni poslanec dejal, da je bil ta proces falzificiran. (Šaulić: To je bil Vasilje Trbić.) Proces pa je tekel, kakor je nato pojasnjeval Račić, popolnoma normalno. Obtoženci so si lahko vzeli braniteljev, kolikor so hoteli. (Drljević: Do tega so imeli vendar pravico!) Račić: Da. Toda če bi bil jaz načelnik javne varnosti, bi se bil prepričal, odkod je prišel ves denar za branitelje. — Narod v Južni Srbiji ima isto moč kakor narod v Šumadiji. (Pavle Radić: To je laž!) Račić: To je vaša hrvatska kultura. Jaz nočem rabiti takih besed. — V Južni Srbiji je organizacija, ki izvršuje atentate. Vlada mora napraviti najenergičnejše korake, da to izkorenini, čeprav bi to imelo dovesti do vojne z Bolgarijo.

ima vsako mesto svojo vzorno ulico, tako mora imeti tudi država svojo vzorno pokrajino. Ta more biti le Slovenija in zato nehaite z uničevanjem edinega vzornega gospodarstva — ali pa bo tudi napredek drugih pokrajin nemogoč.

(Nekdo zakliče: Narod se neče vojskovati!)

Račić govori potem o razmerah v južnih krajih in o orožništvu v Črni gori ter pravi, da se nismo borili za tako Jugoslavijo, temveč za nekaj boljšega. Če se bo še nadaljevalo s trpinčenjem, potem bomo imeli na spomlad ne 500, temveč 5000 odmetnikov.

Dalje je pripovedoval Račić, kako je bil Pašičev svetovalec in mu vedno govoril: Ne vodite samo računa o oblasti, temveč vzemite vso oblast v svoje roke in je nikar ne delite z demokrati; kajti če sta dve stranki v vladi, potem se napravi pravi kaos.

Račić pravi, da je on najbolj nediscipliniran član radikalnega kluba. Priznava pa, da ima Vukičević v klubu večino. Zato je polnopraven zastopnik radikalne stranke. — Jaz se v resnici upiram. Toda sam ne premorem nič.

Račić pravi, da je za to, da bi se naša država imenovala »Srbija« in da se srbijanski zakoni in srbijanska morala razširijo na vse kraje. Sedaj se pa ne ve niti kdo pije, niti kdo plača.

Potem je povzel besedo Sekula Drljević, ki je v imenu HSS ostro kritiziral proračun in ves način današnje uprave. Govoril je potem o velikih županijah in o njihovih kvalifikacijah. — Minister pravosodja ne pozna naše zakonodaje, pa je bil predsednik kasacijskega sodišča. Tudi Vukičević je že dokazal, da ne pozna zakona o občinah. Taka vlada s takimi ignoranti vendar ne more upravljati države. — Pribečević je dejal, da je to Azija. Ne, to ni Azija, to je še vse hujše od Azije. (Nastane prepir.) Drljević navaja v dokaz o našem slabem stanju razne dokumente in citira ugledne politične pravke, kakor Davidović: ki je dejal, da se v tej državi vlada hajduško. Davidović nikoli ni teh besed oporekal. Povedal je to v izborni obliki in to velja še danes. — Citira nadalje izjave dr. Voje Marinkovića. (Demokrati kličejo: Ni res, da bi bil Marinković rekel, da je pri nas slabo stanje države. On je rekel, da to prihaja od naše slabe uprave.) — Drljević na koncu izjavlja, da bo glasoval proti proračunu.

Potem je dobil besedo Pavle Radić, ki je najprej protestiral, da vladna večina sabotira delo odbora. Potem je govoril o koaliciji RR in dejal, da ta koalicija ni mogla roditi dobrih sadov, ker so radikali povsod nastopali strankarsko.

Seja je bila nato zaključena in naslednja napovedana za danes ob 10. dopoldne. Na današnji seji bo Vukičević odgovoril vsem govornikom opozicije.

### NAPET POLOŽAJ NA VZHODU.

Trst, 4. januarja. Včerajšnji »Piccolo« prinaša poročilo svojega dopisnika Maria Nordia, ki se sedaj mudi v Vilni. V poročilu se opisuje situacija med Poljsko, Litvo in sovjetsko Rusijo. Po Nordijevih opaznanjih problem Vilne še ne bo rešen, temveč bo to mesto ostalo še naprej kamen spodbite. Za ureditev vzajemnih odnosov med Poljsko in Litvo. — Poljska vlada izvaja po svojih agentih živahno agitacijo po Ukrajini in Beli Rusiji, tako da ni izključeno, da bi v teh širokih predelih današnje Rusije izbruhnili resni nemiri in da pride do ustanovitve dveh novih držav: Bele Rusije in Ukrajine. Kakor se zdi, ima Poljska v tej stvari polno zaupanje Anglije.

### POINCARÉ OZDRAVEL.

Pariz, 4. januarja. Poincaré je ozdravel in zopet nastopil službo.

## SLS dobi ministrstvo za šume in rude.

Beograd, 3. januarja. (Izv.) V političnih krogih še vedno živahno razpravljajo o rekonstrukciji vlade, ki bi se izvršila v okviru dosedaj vladajočih strank. Po najnovejših vesteh bi dobila SLS še drugega ministra, ako pa radikali na to ne bi pristali, bi dobila SLS vsekakor eno izmed takozvanih velikih ministrstev, a to bi bilo ministrstvo za šume in rude, ki je za Slovenijo izredne važnosti, morala pa bi SLS v tem slučaju izročiti ministrstvo za socialno politiko kakim drugim izmed vladnih strank.

### ZNIZANJE ŽELEZNISKIH TARIF — ODLOŽENO.

Beograd, 4. januarja. V začetku tega leta bi bila morala stopiti v veljavo nova železniška tarifa za potniški promet, s katero so se precej znižale cene posebno na brzolokih. — Ta tarifa pa bo stopila v veljavo šele 1. marca ali morda še kasneje. Do tistega časa se bo tarifa še v marsičem spremenila.

### BEOGRAJSKE ULICE BODO PREIMEVANE.

Beograd, 4. januarja. Beograjska občina se je odločila prekrstiti več ulic v Beogradu in jim dati imena naših zaslužnih mož. Sestavljena je posebna komisija, ki se bo s tem bavila. Nekatera nova imena ulic bodo: Vodnikova ulica, Primoža Trubarja ul., Prešernova ulica, Vrazova ulica, Miklošičeva ulica, Lisinskega ulica, Strossmayerjeva ulica, Kvaternikova ul., Gavrilova ulica, Goethejeva ulica, Mickiewiczjeva ulica, Tolstega ulica, Gogoljeva ulica itd.

### 50.000 NEMSKIH KOVINARJEV STOPI DANES V STAVKO.

Berlin, 4. januarja. Po zadnjih vesteh so kovinski delavci v nemških tovarnah zahtevali povišanje mezd. Ker so industrijalci zahtevo odklonili, bodo delavci najkasneje danes zjutraj stopili v stavko. Sodijo, da bo prvi trenutek začelo stavkati okrog 50.000 delavcev.

### ČEŠKOSLOVAŠKA NASTOPI ZARADI TIHOTAPSTVA OROŽJA NA MADJARSKO.

Praga, 4. januarja. Sinočnje »Češke Slovo« najavlja prav ostro akcijo pri Zvezi narodov zaradi tihotapljenja orožja na Madjarsko. Ker je bila s 1. januarjem ukinjena vojaška kontrola nad Madjarsko, je kontrola prešla na Zvezo narodov.

### LEPE RAZMERE V RUMUNIJU.

Bukarešta, 4. januarja. V Rumuniji ni ne katastrof ne zemljiških knjig. Kakor pišejo rumunski listi, je bilo zaradi tega mogoče, da so si nekatere privatne osebnosti od petrolejskih družb z vednostjo političnih osebnosti prisvojile okrog 2500 ha področja, na katerem se nahajajo petrolejski vrelci. Poslanec Floarescu je izračunal, da je bila država zaradi tega oškodovana za 375 milijard lejev. S to vsoto bi Rumunija lahko plačala vse vojne dolgeve. Floarescu naznanja, da bo objavil imena oseb, ki so tu posredovale in tako oškodovale državo.

### ŠAHOVSKI TURNIR V HASTINGSU.

Hastings, 4. januarja. Na mednarodnem šahovskem turnirju je Thomas premagal Buergerja, Sergeant Steinerja, Colle Michela in Kmoch Normanna. Partija Yates—Tartakower je bila prekinjena. Stanje: Tartakower 3½, Steiner 3, Yates, Buerger 2½, Sergeant, Kmoch 2, Thomas in Nürberg 1½.



## Napačen zagovor.

Proti oprostilni razsodbi g. Kočevarja na tožbo visokega sodca Iskre je objavil njegov zastopnik odvetnik dr. V. K. daljši članek, v katerem pravi, da je nad oprostilno sodbo ogorčen. Ni pa g. V. K. ogorčen kot zastopnik stranke ali kot političen pristaš tožilne stranke, temveč kot pravnik. Nas izredno veseli, da je med slovenskimi odvetniki tako živ praviški čut, da javno protestirajo, če smatrajo katero sodbo za napačno. Toda v tem slučaju bi prosili, da protestirajo vedno in v vsakem slučaju.

Opozoriti moramo pa še na nekaj drugega. Z isto pravico, ko zastopnik g. Iskre, bi mogli reči prijatelji g. Kočevarja, v slučaju njegove obsodbe, da so ogorčeni, ker ga ni sodišče oprostilo. Na vse zadnje je vendarle jasno, da so mogle biti dijaške persekucije le, ker je nekdo dijaške ovajal. Če ni bil to g. Iskra, potem je pač bil kdo drugi. Kdo je bil?

Posebnost vsake sodbe je pač v tem, da enemu ustreza, nasprotni stranki pa ne. Do lepših razmer razmer bi prišli, če bi se potem po vsakem procesu oglašale v javnosti stranke in označevale sodbo kot zgrešeno. Mislimo, da bi potem javnost v resnici morala obupati nad sodišči.

Zlasti pa mora biti tako javno razpravljane napačno pri političnih procesih, ko se vsem drugim spornim vprašanjem prav hitro pridruži še prestižno vprašanje. Zato mislimo, da je edino pravilno počakati na končno sodbo, saj na vse zadnje ni nikjer rečeno, da bi morala biti ta tako idealna, da bi bila kritika nemogoča. To ve tudi g. V. K. dobro.

Z novinarskega stališča pa bi pripomnili še sledeče. Da je prišlo do oprostilne razsodbe, sta morala najmanj dva sodnika biti za oprostitev, to je, biti sta morala prepričana, da je obtoženi novinar ravnal po svoji vesti, ko je napisal članek in da se ni v nobenem oziru pregrešil. Mislimo, da je moralno s tem vsak novinar oproščen vsake krivde, ker vendar ne gre od njega zahtevati, da bi bil še bolj vester od sodnikov samih. Če je kljub temu dana teoretična možnost, da občuti novinar vsled sklepa višje instance vse drakonične določbe tiskovnega zakona, potem je to le nov dokaz, da je treba sedanjim, od SDS zagovarjanim tiskovnim zakon čim prej vreči med staro šaro.

Pravilno je, če pravi g. V. K., da ima mladina pravico, da izve točno ves položaj, kakor ga je ta proces dokazal. Zakaj pa potem »Jutro« ni objavilo obširnega poročila o procesu? Saj je znano, da pri »Jutru« ne skopirajo s papirjem in da napišejo o najbolj brezpomembni stvari cele kolone. In tu jim je zmanjkalo nakrat papirja. Pa ne, da je bil dokazni material tako dober?

Lepo je, če se g. dr. V. K. zavzame za svojo stranko. A še lepše bi bilo, če bi se tudi Svet slušateljev Ljubljanske univerze zavzel za svojega predsednika. Kajti njega se vsa stvar najbolj tiče in zato bi on bil najbolj pravilen zagovornik. Mnogi od Sveta so bili tudi pri razpravi navzoči. Ali so ostali brez ušesov? Ali pa čakajo na končno sodbo? Ali mar oni niso ogorčeni, Mladina je vendar običajno najbolj tenkočutna.

Zato mislimo, da bi bilo dobro, če bi tudi mladina povedala svoje mnenje. Ali pa je brez mnenja?

## Stranka brez pomena.

Ni treba še posebej poudarjati, da je to SDS. Odkar je namreč sklenil g. Pribečević z g. Radičem svojo kmečko - demokratsko zvezo, je postala SDS za naše politično življenje popolnoma odveč. Politika namreč, ki jo danes vodi g. Pribečević v popolnem nasprotju z njegovo prejšnjo politiko, je popolnoma radičevska politika, ki jo lahko vodi Radič sam brez ozira na blagohotno pomoč g. Pribečevića, še manj pa z ozirom na pomoč dr. Zerjave.

Treba je prebrati le najnovejši govor Sv. Pribečevića v finančnem odboru pri razpravi o proračunu ministrstva za notranje zadeve. V svojem govoru Sv. Pribečević ni povedal nič novega, ampak je ponavljal samo to, kar smo že pred leti brali v Radičevem »Demu« in zato se mora pač vsak človek, ki se bavi s politiko, po svoji prirodi pameti vprašati: »Ali ni to popolna likvidacija nekdanjih političnih nazorov g. Svetozara in njegove SDS? In vsak misleč človek mora odgovoriti na to vprašanje: To je likvidacija! Tako strahovita likvidacija, kakršne še ni doživel noben politik, odkar obstoji kraljevina SHS.

Rekli smo pravkar, da je g. Pribečević popolnoma likvidiral svoje nekdanje politične nazore, ne pa principov. Teh namreč nikdar ni imel, niti on niti SDS. Vsa »idejna« moč SDS je obtožala namreč v tem, da je verno služila ciljem in namenom v Beogradu odločujočih činiteljev, kot nagrado za svoje politično berišvo pa si je izgovorila pravico da sme brez zakona in tudi proti zakonu neusmiljeno preganjati svoje politične nasprotnike v prečanskih krajih, zlasti med Slovenci in Hrvati. V tem je obstajala vsa »politična ideologija« SDS, a to je je znala gospoda spretno prikrivati s plaščem »dela za narodno in državno edinstvo«.

Kakor hitro pa so postale dotlej opozicijske namene slovenske in hrvaške stranke »regierungsfeindlich«, so postali odvisni vsi politični beriški, ker ni bilo več poudara za preganjanje nekdanjih slovenskih in hrvaških opozicijskega programa, ki ga SDS sploh nikdar ni imela in ga še danes nima, ampak samo od denarja. Kdor ima denar, lahko brez najmanjšega talenta poroča o vseh dogodkih po svetu tudi brez svojega programa. Kdor ima denar, lahko dobi telefonskih in brezjavnih poročil na ceste, da lahko natiska vsak dan cele vagonne papirja. Ali kaj poma-ga denar, kaj najhitrejša telefonske vesti, kaj dnevne senzacije in ženitni oglasi, če pa ni nikjer tistega soka, ki ga dajeja »ideja in program«?

Tako se bliža SDS tudi na tem polju svoji deruti in ostala ji bo čez čas samo še navadna trgovina z inserati ali pa s srečkami državne razredne (klasne) loterije.

## Politične vesti.

== Proračun notranjega ministrstva pred finančnim odborom. Končno je prišla opozicija do svoje najbolj masne kosti, do proračuna notranjega, ali kakor pravijo v Beogradu policijskega ministrstva. Jasno je, da ne da noben proračun opoziciji tako lepo priliko za ogorčene govore, ko proračun notranjega ministrstva. Samo »glavnač« da je hrano za celodnevno debato, a kje so še vse druge stvari, ki so že tako lepo znane še iz onih časov, ko je bil še g. Pribečević čuvar državnega in narodnega edinstva. A sedaj je vrhu vsega na dnevnem redu še južna Srbija, ki je naravnost bliser iz zgodovine naše policije. Neoprostljiv greh bi zato bil, če ne bi opozicija krepko zavihala rokavov in si privoščila prav pošteno naš najbolj popularen policijski proračun. In ga se je tudi v resnici pošteno privoščila. Ko je ministrski predsednik Vukičević lakonično kratko govoril o potrebi novih izdatkov za upravni aparat v južni Srbiji je nastopila opozicija. Kot prvi sam Svetozar Pribečević, ki je na dolgo in široko našteval vse že itak dovolj znane grehe policije. Opozicija je seveda g. Pribečeviću živahno pritrjevala in pritrjevali bi tudi mi, če bi g. Pribečević vedno tako govoril in če ne bi bila tudi njegova krivda, da so danes takšne razmere, kakršne žal so. Za Pribečevićem je govoril

vodja zemljoradnikov Voja Lazič, nakar je bila seja prekinjena.

== Originalni predlog našega zunanjega ministrstva. V svojem ekspezuju je dejal dr. Marinković, da je ponudil sovjetom enakopravnost v agitaciji. Sovjetski agitatorji smejo širiti pri nas komunizem, naši pa bi v Rusiji pobijali komunizem. Sovjeti pa na to niso pristali. Predlog dr. Marinkovića je vsekakor originalen in v enem oziru tudi nad vse prebrisan. Znano je namreč, da je pravzaprav edina ovira, da niso sovjeti od vseh držav priznani, samo ta, da so sovjetska poslanstva in konzulati središče komunistične agitacije. Država, ki stopi v stik s sovjeti mora biti pripravljena, da bo komunistična agitacija oživela, ker bodo za skrbel sovjetski konzulati. Dr. Marinković je zato s svojim predlogom sovjetom čisto odkrito dejal, da ne veruje v zatiranje »a sovjetov in računa s tem, da bi sovjetski konzulati v Jugoslaviji širili komunizem. Če pa smejo sovjeti širiti pri nas komunizem, potem mora biti dovoljeno našim konzulatom, da širijo v Rusiji protikomunistične ideje. Enaka pravica za vse. Seveda je jasno, da je dejansko tak predlog neustvarljiv, ker bi prišli naravnost do nemogočih situacij. Zato tudi mislimo, da je imel Marinković predlog le platoničen pomen. To

ja tudi dokazuje, da priznanje sovjetske Rusije s strani Jugoslavije še dolgo ni aktualno, ker drugače pač ne bi bil stavljen tak predlog.

== Albanski zunanji minister v Parizu. Albanski zunanji minister Ilija beg Vricni je dospel v Pariz, kjer je bil sprejet od francoskega zunanjega ministra Brianda ter imel z njim daljši razgovor. Francoski diplomatični krogi zatrjujejo, da je namen Vricni-jevega potovanja, da sklone med narodno posedlo. Po nagovoru Italije naj bi namreč Albanija naredila lepo gesto in poleg italijanskega kapitala naj bi bil pri posojilu udeležen tudi francoski in angleški kapital, da bi Albanija tako lažje markirala svojo neodvisnost. Da gre pri vsem le za gesto, ki naj prikrije italijanske imperialistične cilje v Albaniji, dokazuje to, da bi Italija prevzela 60 odstotkov posojila, Francija in Anglija pa le 40. To se pravi, vso besedo bi imela Italija, Franciji in Angliji pa bi pripadla vloga stativov. Ni čuda, če pišejo pariski listi, da je le malo upanja, da bi Vricni-jeva misija uspela.

== Vlada Ljapčeva ostane. Poročilo smo že, da je bivši bolgarski ministrski predsednik Cankov ostro nastopil proti Ljapčevu ter zahteval njegov odstop. Poleg osebnih razlogov — Ljapčev je vrgel vlado Cankova — so bili merodajni za Cankova tudi politični razlogi. Ljapčev je namreč znatno omilil politični kurz in ni več uporabljal proti zemljedelcem in komunistom obznane v tej meri, ko Cankov in njegova vlada. Ljapčev je pač prišel do prepričanja, da ni mogoče z onim samim dekretom izbrisati ene stranke. Proti milejšemu režimu pa je nastopil Cankov in dejal, da pomeni ta režim samo slabost vlade in da se bodo vsled tega subverzivni elementi tako okrepili, da bo ogrožen sedanji režim. Zato zahteva Cankov, da se nastopi zopet s staro neizprosno proti vsem, ki niso slepi pristaši vlade. Dokler so se še vršila pegajanja za zunanje posojilo, ki ga naj bi dala Zveza narodov Bolgarski, so bile vse atake Cankova brezuspešne, ker se je splošno mislilo, da bo Ljapčev vsled svoje pomirljive politike lažje dobil posojilo. Ko se je pa izkazalo, da posojila ne bo, je postal Cankov močnejši in vse je kazalo, da bo moral Ljapčev odstopiti. V tem pa je nastopila opozicija in situacija je bila izpremenjena. Tudi opozicija je zahtevala odstop vlade, toda zato, ker je smatrala vladno politiko še vedno za preestro. Opozicija je mnenja, da Demokratiški zgovor, kakor se imenuje sedanja vladna koalicija ni več kos svoji nalogi in da se mora umakniti liberalnejšemu režimu. Nastop opozicije je mahoma utrdil stališče Ljapčeva, ker je postal sedaj čisto nova situacija. Jasno je bilo, da je desničarska vlada pod Cankovim nemogoča, enako pa je tudi jasno, da je nemogoča levičarska vlada pod vodstvom opozicije in tako je ostala vlada Ljapčeva kot edina možnost. Ni pa še gotovo, če bo vstopil v to vlado Cankov, ali pa bo vstopil v njo del opozicije, predvsem demokrati in radikali. Na vsak način pa Ljapčev ostane in v tem smislu se je izrazil tudi kralj Boris.

== Horthy govori o madjarski miroljubnosti. Na novoletne čestitke diplomatskega kora se je zahvalil Horthy s krajšim govorom. Med drugim je dejal, da vstopa madjarski narod v novo leto s trdno voljo nadaljevati z vztrajnostjo delo, ki je vsled postrvovnosti vsega naroda rodilo že lepe uspehe. Madjarski narod je prepričan, da je mogoča obnova gospodarstva le v miru, v medsebojnem zaupanju in v sodelovanju naroda. Madjarski narod bo smatral za svojo prvo nalogo, da vedno bolj udrži dobre odnose z zunanji silami. Nato je tudi Horthy čestital vladarjem in predsednikom tuji držav. — Ta miroljubna fraza drž. upravitelja Horthyja pa ni dolgo držala, ker skoraj istobasno je bilo dokazano, da se Madjarska z italijansko pomočjo tajno oborožuje. Pa madjarske deklaracije o demokraciji, miroljubnosti in sličnem že itak niso bile nikdar dosti vredne.

Grška je dobila prvi dve podmornici iz Francije. Podmornici sta dolgi 62 m in oboroženi s 6 cevmi za spuščanje torpedov, enim 100 mm in 140 mm kanonom.

== Znova poostreitev spora med Litvo in Poljsko. Kakor se poroča iz Kovna je še čisto negotovo, kdaj se bodo pričela pogajanja med Litvo in Poljsko. Po vsej priliki hoče Voldemaras najprej doseči, da sprejme parlament spremembo ustave v tem smislu, da bo kot glavno mesto Litve označena Vilna, ki je danes v poljskih rokah. Na ta način hoč Voldemaras jasno deklarirati, da Litva nikdar od Vilne ne odstopi in da je Vilna še nadalje jedro vse litovske politike. Jasno je, da mora ta namera Voldemarasa silno poslabšati poljsko - litovske odnose, ki so danes že itak dovolj slabi. Litva obenem nadaljuje z obtožbami proti Poljski in pravi, da Poljska še vedno trpi na svojem ozemlju razne litovske protivladne tople, ki potem terorizirajo litovsko območje prebivalstvo. Enako podpira Poljska še nadalje litovske emigrante, ki na poljskem ozemlju konspirirajo proti litovski vladi. Vse te vedokazujejo, da vendarle ni bil skosen za seji Sveta Zveze narodov v Ženevi tako velik uspeh, kakor so mislili optimisti in da se bo morala Zveza narodov še baviti s poljsko-litovskim sporom.

## TAKO JE PRAVI ZA VSE ENAKA PRAVICA.

Nekoč je zapisal g. M. A. C. ponosen stavek, da sme on, kadar hoče zapisati v »Jutro« besedo »Narodni Dnevnik«.

Zadnjič pa je g. dr. V. K. odgovarjal na naš list in s pomagal s tem, da je odgovarjal samo nekemu »tukejšnjemu listu«. Očividno je naš list po mnenju g. dr. V. K. v Ljubljani tako znan, da vsak ve, da gre le za »Narodni Dnevnik«, če kdo govori o tudejšnjem listu. Za priznanje pa za valjujemo.

Sicer pa nes titulacija izredno veseli tudi za novinarskega stališča, ker dokazuje, da vladajo v slovenski žurnalistiki v resnici fair razmere.

## Ali veš?

V ponedeljek smo pričeli priobčevati novo igro »Ali veš?«, ki jo nekateri imenujejo tudi »Vprašaj šel« Je to moderna igra, ki je zlasti v Ameriki skoraj izpodrinila »Križank«, ker ni pri njej nobenega ugibanja.

V Ameriki se pogosto vidi, kako sedita dva na klopi, eden se zadovoljno smehlja, drugi je pa ves rdeč od zadrege in jeze. Prvi drži v rokah knjižo in sprašuje, drugi pa odgovarja, ali tčneje, lovi odgovore in dostikrat zaman. In ker pričenja prvi svoja vprašanja z: »ali veš?«, drugi pa po brez-uspešnem lovu za odgovorom kliče: »Vprašaj še.« v nadi: da bo prihodnje vprašanje le znal odgovoriti, je dobila igra tudi svoje ime.

Vprašanja so navadno vzeta iz vseh panog znanstva, umetnosti in življenja in so močna vzpodbuda, da človek izpopolni svoje znanje. Je namreč zlasti v družbi nerodno, če človek kar po vrsti na vsa vprašanja umolkne. V tem je tudi moralni pomen nove igre. Naj se nihče ne sramuje, če ne zna odgovoriti na vsa vprašanja, ker tudi visoko naobrazeni ljudje ne odgovore na vsa vprašanja. Največ, kar se običajno doseže, je 80% pravih odgovorov, zadovoljni pa smejo biti tudi oni, ki dosežejo 40% pravih odgovorov.

Igra se lahko v družbi, ali pa lahko tudi vsak za sebe, da samo kontrolira, koliko stvari je že pozabil.

Če se igra v družbi, potem se igra za točke in lahko tudi za darila. Pravilen odgovor šteje dve točki, na pol pravičen eno, napačen ali noben odgovor nobeno točko. Kdor ima največ točk, je zmagovalac. Če sta dosegla dva enako število točk, potem oba še enkrat točnujeta v novih vprašanjih.

Če igreta samo dva, se odgovorja uslmeno. Če igra pa več oseb, potem se glasno sprašuje, odgovore pa napiše vsak na listek in šele po celi seriji vprašanj se poberejo listki in ocenijo odgovori in določijo ev. darila.

V naslednjem podajamo odgovore na vprašanja iz štev. 1.

1. Lavoisier (1743—1794).
2. Zupnik Samuel Tomašič l. 1834.
3. Devel in eno nedoklenano.
4. Ivan Berthold pl. Höfer l. 1701.
5. Najpomembnejši otok Karolinov.
6. Anastasius Grün (l. 1850).
7. Nagovor papeža na kardinale.
8. Ben Akiba, učen židovski pisatelj iz 2. stoletja po Kr.
9. Tajno glasovanje s kroglicami.
10. Gregor VII. l. 1074.
11. Šepota za nekatere barve.
12. Hic requiescit in pace (napis na nagrobnih spomenikih).
13. Znamenito vino s pobočja Vezuva.
14. Poglar turških duhovnikov.
15. Orfej.
16. Prvih 5 Mozesovih knjig.
17. Druga avgusta.
18. Penny.
19. Turški post.
20. Kapnik, ki raste s svoda (ne iz tal).
21. V Kleni pri Laverci.
22. Jurčič (Tugomer).
23. Glavno mesto cloka Korzike.
24. Prečična označba Angleške; kralj Longobardov v 6. stoletju.
25. Kljunaš.

## KRATKE VESTI.

Na angleškim podmornicah se nahajajo tudi hidroavioni, kakor je prišlo sedaj po neprevidnosti angleške admiralitete na dan. 2.500 sužnjev je bilo na novega leta dan zapuščeni v angleški zamorski koloniji Sierra Leone. Če bodo sedaj ti sužnji manj izkoriščani, še dolgo ni gotovo.

Med ameriški četami v Nikaragui in vsaši je prišlo do boja in je bilo 5 Amerikancev ubitih, 23 pa ranjenih.

Pri stabilizaciji lire je udeležena poleg mnogih drugih Narodnih bank tudi avstralska Narodna banka.

Papežev nuncij Marmaggi se bo v kratkem vrnil v Prago, ker je svoje dni samolastno zapustil Prago in je po diplomatskem običaju še vedno nuncij v Pragi. Vrnil se bo le za par dni, nato pa Prago za vedno zapustil.

## SLOVENSKI BIOGRAFSKI LEKSIKON.

Smatramo za svojo dolžnost, da naročnikom Slovenskega biografskega leksika, izmed katerih nekateri nesporno pričakujejo nadaljevanja dela, v svoje sporočilo sporočimo sledeče:

Kmalu potem, ko je SBL začel izhajati, se je izkazalo, da tistih rokov za posamezne snopce, ki smo jih spočela bili obljubili zaključiti in naročnikom, nikakor ni moglo držati. Delo za leksikon nikoli ni zastalo, a ima premagati dve težki nepriliki. Krog sotrudnikov je kljub njih znatnem številu za tako veliko podjetej bil ter je še vedno premajhen in nekateri deli naše zgodovine, ki se zrcali v SBL ter nekateri življenjepisi tudi važnih osebnosti so doslej še tako slabo obdelani, da je bilo treba zanje obširnih študij, katerih zamudnost je iz tiskarnega teksta komaj vidna. Uredniki stoji pred alternativo, da ali litro izdajajo delo in naj tudi zaradi tega trpi njegova notranja vrednost, ali da se odpovedo obljubljenim terminom, a skušajo izdati čim popolnejši leksikon. Srečajo tega so se mogli odločiti samo za drugi način izdajanja, ker se zavedajo, da se nam podobna prilika za tako monumentalno delo ne bo kmalu ponudila in da se mecenški postrvovnosti za izžnice Zadržne gospodarske banke ne smemo oddajati s površno naglico. Zato prosimo naročnike potrpežljivosti in ji zagotavljamo, da bomo nadaljne snopce SBL (tretji je v rokopisu po večini gotov in je deloma že v tiskarni) izdali brž ko bodo toliko izdelani, da jih bomo mogli javni si izročiti z mirno vestjo.

Uredništvo  
Slovenskega biografskega leksikona.



# Dnevne vesti.

## VABILO NA NAROČBO.

Kakor smo že javili, pričnemo s ponedeljkom objavljati veleslovesne »Spomine« Ivana Hribarja. Kakor je bilo razvidno iz objavljenih naslovov pesameznih poglavij, bo v tej »Spomini« obsežna vsa slovenska novejša politična zgodovina.

Za »Spomine« Ivana Hribarja vlada že sedaj veliko zanimanje in že sedaj se je prijavilo mnogo novih naročnikov.

To nam daje moč, da bomo tudi v drugem zbiru izpopolnili »Narodni Dnevnik«, ki je tokom svojega štiriletnega obstoja jasno dokazal, da ima slovenska javnost edino v njem res objektivni in nepristranski list.

Pozivljamo zato vse svoje prijatelje, da se sedaj ob novem letu krepko zavzamejo za »Narodni Dnevnik« ter mu pridobijo novih prijateljev in novih naročnikov. Prepričani naj bodo, da bo njihov trud z vestnim odgovarjanjem slovenskih interesov »Narodni Dnevnik« bilo poplačal.

— Kraljev prihod v Zagreb. Kot poroča »Jutarnji list« iz dobro informiranega vira, prispe kraljevska dvojica v Zagreb v drugi polovici meseca februarja.

— »Uradni list« št. 130 z dne 31. dec. 1927 objavlja zakon, s katerim se razširja člen 123. gozdnega zakona z dne 30. marca 1891 na ozemlje vse kraljevine, dalje izpremembe in dopolnitve v pravilniku o državnih izpitih uradnikov poštnih in brzojavne stroke kraljevine SHS, uredba o valorizaciji dolgov, ki jih imajo zveze agrarnih družb proti državi in pravilnik o uvozu plemenitih živali.

— Edinstveni ribarski zakon. Pred nekaj dnevi so slovenski dnevniki prinašali vest, da namerava vlada predložiti skupščini nov ribarski zakon, ki bo na kvar ribarstvu v Sloveniji. Slovensko ribarsko društvo v Ljubljani je prejelo te dni od ministrstva poljoprivrede načrt tega zakona. Osnutek je prevzel določbo o tem, komu pristojna ribarska pravica in kako naj se ta pravica izvršuje, iz sedanjega srbskega ribarskega zakona, ki zastopa glede ribarstva regulativni sistem. Načrt ne upošteva prečanskih razmer in je tako nepopoln, da ni zrel nit za diskusijo, tem manj za uzakonitev. Po določili osnutka bi se sedanji pokrajinski ribarski zakoni razveljavili le toliko, kolikor nasprotujejo določilom osnutka. Ribarstvo v Sloveniji torej ne bi bilo neposredno prizadeto, tudi če bi se osnutek uzakonil. Slovensko ribarsko društvo je storilo primerne korake, da se prepreči uzakonitev osnutka in da se — če bi vsaj vlada na izenačenju ribarskega prava — razširi slovenski ribarski zakon, ki je skoz in skoz moderen, na ozemlje vse kraljevine. — Ribarski okrajni odbor.

— Izpiti poštnih uradnikov. Ta mesec se bodo vršili pri vseh poštah direktorijah državnih strokovnih izpitov uradnikov poštne-brzojavne stroke. K izpitom se je prijavilo precejšnje število kandidatur.

— Napredovanje učiteljev. V prosvetnem ministristvu pripravljajo večji ukaz o napredovanju učiteljev in učiteljev osnovnih in meščenjskih šol. Vsi učitelji in učiteljice, ki imajo pravico do napredovanja in so vložili pravočasno prošnjo, bodo pomaknjeni z ukazom v višje skupine.

— Razpisane službe. Okrožni urad za varovanje delavcev v Ljubljani razpisuje dve mesti administrativne odnosno knjigovodstvene stroke, 13 mest pisarniške stroke, 1 mesto služiteljske stroke in vsa ostala mesta v položaju in strokah, kakor se izprazni z oddajo gorenjih mest. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 16. t. m. Podrobnosti glej v »Uradnem listu« št. 130 z dne 31. decembra 1927.

— Inspekcija osnovnih šol. Z ozirom na to, da nekateri rolski nadzorniki še niso predložili prosvetnemu ministristvu poročil o inspekciji osnovnih šol, je ministristvo odredilo, da imajo poročila čimprej predložiti, sicer se pozovejo na odgovornost.

— Nov list. V Zagrebu je prišel z 31. decembrom izhajati neodvisni tednik »Hrvatski Narodni Glas«.

— Mednarodno združenje visokošolcev CIE (Confédération Internationale des Etudiants) je nastala po vojni l. 1919. V par letih svojega obstoja je razprostrla svojo organizacijo po svetu. Danes ima 1 milijon 500.000 članov iz 45 držav. Njeni vsakoletni kongresi so vedno pomembnejši in že danes lahko rečemo, da je za Zvezo narodov najjačja mednarodna organizacija. Pri nas pa se ceni še vse premalo. CIE se trudi za olajšavo pri potovanjih (viza in železnice) za visokošolske sanatorije, za izmenjavo slušateljev, za štipendije, za priznanje tujih diplom, za izmenjavo znanstvenih knjig in filmov. Za kongresi v Nyborgu, Oxfordu, Varšavi in Pragi je sledil lani kongres v Rimu. Na tem kongresu je povabila jugoslovanska delegacija novi 15 članski eksekutivni odbor na sejo v Ljubljani. Odbor je vabilo sprejel in določil za sejo čas od 6. do 13. januarja. Gostje pridejo že 5. iz Maloje (blizu St. Moritza v Švici), kamor jih je povabil angleški lord Lunch. Slovenski akademiki organizirajo gostom vrsto prireditev. Dne 12. januarja priredi Akademski pevski zbor pod vodstvom Franceta Marolta koncert v Unioni. Zbor je nastopil že v Mariboru in Ljubljani z izbranim slovenskim programom.

— Namesto venca na krsto umrle g. Marije Gnezdarje g. Alojzij Pregelj, načelnik kurilnice, Novo mesto, 200 Din Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova 12. — Za ta plemeniti dar se kar najlepše zahvaljuje odbor.

— Za člana izpraševalne komisije za državnoizpitni državni izpit v Ljubljani in sicer za izpraševalna komisarja za finančno vedo in narodno gospodarstvo sta imenovana za triletno dobo od dne 1. oktobra 1927 do dne

1. oktobra 1930 divorni svetnik v p. Maks Kostanjevec in finančni svetnik v p. dr. Alojzij Rant.

— Prenapolnjene bolnice. V karlovško splošno bolnico so pripeljali te dni nekega seljaka iz Tuznja. Radi pomanjkanja prostora, posebno pa še spricho dešiva, da se je zdelo, da ni težko bolan, moža niso sprejeli. Na povratku proti domu je seljak v Mostanjih umrl.

— Italijani oborožujejo Madjare. Na novo ustanovljeni carinski postaji na madjarsko-avstrijski meji pri Gotthardu na madjarskem ozemlju se je pripetil dne 1. t. m. senzacionalen dogodek. Pri predaji blaga so ugotovili avstrijski carinski organi, da so se nahajali v enem od vagonov tovornega vlaka mesto deklariranih delov strojev, deli italijanskih strojne in municija. Šlo je za tranzitno blago, poslano iz Verone v »Slovensko Novo mesto na Češkoslovaškem«. Blago je bilo očitno poslano na Madjarsko. Tranzitnega blaga avstrijske carinske oblasti nimajo pravico zadrževati, zahtevale pa so, da se vrne vagon nazaj v Avstrijo, ker je bil napačno deklariran. Madjarska obmejna straža je to zavrnila. Vsi tedaj je zapustilo celokupno avstrijsko carinsko osobje novoustanovljeno carinarnico ter se vrnilo v Avstrijo. Upravnik se je odpeljal na Dunaj, kjer je konferiral z državnim kancelarjem dr. Seiplom, ki pa je odredil, da se je moralo vse carinsko osobje vrniti na svoje službeno mesto. Postopanje avstrijskih carinskih uradnikov namreč ni bilo povsem pravilno. Imeli bi namreč samo pravico napačno deklaracijo popraviti ter zahtevati doplačilo tavi in ukreniti vse potrebne korake radi nedovoljnega prevoza. Izkazalo se je, da to ni bil prvi slučaj te vrste, temveč, da se je utihotapilo na sličen način iz Italije na Madjarsko že več pošilk orožja in municije.

— Letalec — potapljač — novo angleško vojni orožje. »London Gazette« je objavila te dni, da ima angleška vojna mornarica podmornice, na katerih se nahajajo letala. »Sunday Times« trdi, da je bilo poročilo lansirano pomotoma v svet, češ, da drži angleška admiraliteta stvar strogo tajno in da vest javnosti nikakor ni bila namenjena. Očitno gre za novo angleško vojni orožje, za neke vrste letalca — potapljača.

— 215.000 sužnjev osvobojenih. Iz Londona poročajo: V britskem protektoratu Sierra Leone je bilo s 1. t. m. 215.000 sužnjem na podlagi naredbe zakonodajnega sveta, ki je bila izdana, kot znano, meseca septembra lanskega leta po nalogu britskega kolonialnega urada, osvobojenih.

— Davek na device. Doslej so se obdačevali v raznih državah popolnoma po krivici samo moški, ki so si privoščili luksusa, da so ostali neporočeni. To naj postane odsej drugače. V priznanju izpremenjenih razmer in enakopravnosti moškega in ženske je bila končno izpregovorjena velika beseda o davku za device. Zgodilo se je v Švici. Nekli švicarski državljani, ki postanejo sigurno še predsednik internacionalne za pravice moškega, je predložil parlamentu spis, v katerem predlaga, da naj se zakon, da mora vsako zdravo, delovalno dekle, ki ima vse druge potrebne dobre lastnosti, leto dni služiti. Seveda ne s puško v roki, ne, temveč šest mesecev v gospodinjstvi šoli, šest mesecev pa v pripravljalnici šoli in vzgojevališču za zakonsko življenje. Eden od glavnih predmetov v tej šoli naj bi bil: Občevanje z zakonskim močem, in sicer pametno občevanje. Samo cno dekle, ki absolvirala šolo z dobrim uspehom, se sme poročiti. Ono dekle pa, ki dobi v pravnianju z zakonskim močem nezadosten red, mora tečaj ponavljati, in sicer toliko časa, da zna z zakonskim močem prav ravnanje. Stroški za vzdrževanje takih šol za ženske rekrute naj trpi država. Sredstva naj pridobi s pomočjo notranjega posojila ali pa z uvedbo davka na samce in device. Za devico naj se smatra seveda vsaka švicarska državljanka, ki ni poročena ... Takoj, ko je bila lansirana vest o tem predlogu v javnost, se je pričel v Švici baje pokret za ustanovitev zveze za zaščito devičnih pravic.

— Balkon padel na avtobus. V Robinsonu, v bližini Pariza, se je pripetila te dni težka avtomobilska nesreča. Ko je vozil neki avtobus mimo neke hiše, se je zrušil nenadoma balkon, padel na avtobus ter ga razbil. Petnajst oseb je bilo deloma lažje, deloma težje poškodovanih.

— Avtomobilska nezgoda francoskega vojne ministra. Francoskemu vojnemu ministru Painlevé-u se je pripetila te dni avtomobilska nezgoda. Ob priliki karambolaže njegovega avtomobila z nekim drugim avtomobilom je zadobil francoski vojni minister lahke poškodbe na glavi in na desn roki. Minister je vožnjo kljub temu nadaljeval ter je poklical šele doma zdravniško pomoč.

— Potop petrolejskega parnika. Londonski listi poročajo iz Constance, da je zadel petrolejski parnik »Cluituno« v Črnem morju ob podmorsko pečino ter se potopil. Podrobnih poročil še ni.

— Iz ljubezni do sedemdesetletnega starca. 70letni cestar Ferdinand Buchinger na Dunaju se je nastanil pri zakonski dvojici Antonu in Tereziji Schönbrunner. Med 70letnim starcem in starijavo Reziklo se je razvila kmalu strastna ljubezen. Nedolgo potem ju je zasačil Anton Schönbrunner v fatalni situaciji. Vložil je tožbo za ločitev. Dan pred obravnavo pa je prišlo med njim na eni in med njegovo ženo ter Buchingerjem na drugi strani do srčitega prepira, iz katerega se je razvil prav hitro hud pretep. Schönbrunner je vrgel Buchingerja ob tla, toda njegova žena je prišla s svojo ljubimcu na pomoč z lesenim drogom. Buchinger je zaklical: »Pobij ga, psa!« Žena je jela po svojem moču udarjati, da je bilo veselo. Potem ko je bil dobiti udarcev na boka, je bil zadel na olatvo. Ves krvav se je vlekel do prve stražnice,

kjer je zadevo ovadil. Buchinger in Schönbrunnerjeva sta bila radi poizkušenege umora aretirana. Zaslišana, je izjavila Schönbrunnerjeva: »Mojea moža, tega psa, bi bilo treba že davno spraviti s poti!«

— Pri revmatizmu v glavi, ledjih in rami. Živčnih bolečinah, bolečinah v kolkih, vodoru se grenčica »Franz-Josef rabi z velikim uspehom za vsakdanje izplakavanje prebavilnega kanala. Vseučiliške klinike potrjujejo, da je voda »Franz-Josef« zlasti v srednji in poznejši starosti izborna čistilo za žolce in črevo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

— List »Preroda« dobite brezplačno na ogled, ako javite naslov upravi »Preroda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Pretialkoholne brošure oddaja, dokler traja stara zaloga, po znižani ceni »Sveta vojska« v Ljubljani, ki dopušlje na željo vsakomur seznan.

— Brezalkoholni sokovi se kot dodatek k čajju tudi pri nas uporabljajo v vedno večji meri, ker v tem slučaju ni treba dodajati sladkorja.

## VINSKA RAZSTAVA

in vinski sejem

## : V LJUTOMERU :

dne 6. in 7. januarja 1928

v dvorani predsednika gostil.

zadruga g. JULIJA STRASSER

## Ljubljana.

1.— Slovensko zdravniško društvo. Dr. Živko Lapajne predava dne 4. januarja 1928 ob 6. uri zvečer v predavalnici ženske bolnice. Tema: »Opazovanja pri zdravljenju tuberkuloze v planinskem klimatu Rakitne.« — Odbor.

1.— Zoološki vrt v Ljubljani bo odprt tem prej, čim več članov pristopi k društvu »Zoo«. Naj se vsakdo odzove vabilu za člana, ki ga prihodnje dni obišče društveni poverjenik z nabiralo polo, ali pa naj se sam javi blaginjavu vel. H. Turku, Aleksandrova cesta št. 5.

1.— Vinska pokušnja. Centralna vinarna priredi vinski pokušnjo v kleti hotela Union. Razstavljena bodo prvovrstna štajerska in dolenska vina. Pokušnja se odpre v četrtek dne 5. t. m. ob 6. uri zvečer in traja do vsehga 8. t. m. — Občinstvo opozarjamo na tozadevni inserat.

1.— Ženska in moška mestna podružnica Ciril-Metode družbe v Ljubljani priredi dne 5. januarja 1928 v prostorih Narodnega doma v Ljubljani veselico. Program: 1. Od 20. do 21. ure koledovanje: Umetniški nastop po narodnih običajih, z godbo, peljem in plesom pod vodstvom g. prof. Osip Sesta. 2. Po 21. uri prosta zabava in ples. — Muška dravske divizije. — Začetek točno ob 20. uri. — Obleka promenadna. — Vstopnina 15 Din, dijaki 5 Din.

1.— Slavni Francez Vincent d'Indy je zastopan na klavirskem koncertu g. Dane Golia-Koblerjeve v ponedeljek, dne 9. t. m. v Filharmonični dvorani s svojo klavirsko sonato v treh stavkih. D'Indy je priznana najboljši učenec slavnega učitelja Cesarja Francka in tudi voditelj tako znane Francove šole v Francozi. Napisal je celo vrsto klavirskih, pa tudi simfoničnih skladb. Več njegovih klavirskih del so nekateri skladatelji instrumentalizirali za velike simfonične orkestre in so kot taka znana danes po vsem svetu. Sonata op. 63, katero izvaja ga. Golia-Koblerjeva na svojem koncertu, je posvečena znameniti pianistki Blanche Selvi ter pomeni višek skladateljeve klavirske tvorbe. Predprijaja vstopnic v Matični knjigarni.

1.— Ga. Zdenka Zikova v naši operi. Brez vsakega dvoma je, da ni živela še nobena opera na pevka v Ljubljani toliko vsestranske priljubljenosti kakor ga. Zdenka Zikova, bivša naša primadona za časa svojega večletnega izredno uspešnega delovanja v ljubljanski operi. Vsaka njena nova vloga, ki jo je odela na našem odru je pomenila dogodek posebne vrste. Enak sloves živa gosa tudi sedaj v Zagrebu. V četrtek, dne 5. t. m. poje v Ljubljani vloga Amelije v Verdijevi operi »Ples v maskah«. Opera se poje za abonma C.

1.— Čarobna piščal. To slavno klasično delo Mozartovo se ponovno poje v ljubljanski operi danes v sredo, dne 4. t. m. pod taktirko ravnatelja g. Poliča in sicer za abonma reda D.

1.— Tečaj »Brezalkoholne produkcije« se bodo v l. 1928 vršili v Ljubljani od 2. do 11. junija, kakor tudi od 1. do 10. septembra. Na željo se bodo prirečali tečajji tudi v večjih krajih Slovenije vendar je potrebno, da se interesi za te tečaje kmalu prijavijo, sicer tečajev ni mogoče razprediti. Prijave sprejema »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

1.— Vlak ga je povozil. Včeraj so našli ob železniški progi na Viču truplo viškega posestnika Franceta Kristana. Glava je bila strta, leva roka zmečkana, desna noga odrezana. Ugotovilo se je, da je Kristana, ki je šel po prepovedani stezi ob tračnicah, povozil tržaški brzovlak. Ponesrečenec zapušta vdovo in šest otrok.

## Celje.

1.— Usmiljeno delo. Pred božičem je priredilo »Kolo jugoslov. sester« v mestni občini hiši družabni večer, na katerem so bili reveži obdarovani, med njimi tudi deklica, katero je mati pustila v mestnem parku in potem izginila. Prireditelj deloma v blagu, deloma v gotovini podprle ga. dr. Schwabova, ga. Savodnik in ga. Hofbauer. Mestni občinski svet se velikodušno darovalkam, posebno pa »Kolu jugoslov. sester« za njih plemenito delo iskreno zahvaljuje.

1.— Dobro znani gospod O., ki ga tokrat nočemo imenovati, je čutil v sebi na Silvestrovo toliko zaježga junaštva, da je ponoči seveda pred kolodvorom večkrat zaklical: »Heul« (ne heil). Ker pač ni Nemec po krvi in pa nemščine ne pozna, ne pozna tudi razlike heulen in heil. Njegovo »junaštvo« mu je pač diktiral janičarski ponos.

1.— Enakopravnost tudi v »čiki«. Ze več dni ne moreš dobiti v celjskih trafikah drugih cigaret, kakor »boljševiške« Zeta in Sava. Ker se kadijo cigarete socialni stopnji primerno, je to brez dvoma velik korak k pomirjenju stanovskih bojev.

1.— Ambulatorij tovarne Westen v Gaberju pri Celju. Okrožni urad za varovanje delavcev v Ljubljani je v prostorih tovarne Westen ustanovil posebni ambulatorij, namenjen predvsem za zavarovane člane službenice tovarne A. Westen. V tem ambulatoriju se je pričelo ordinirati 1. januarja 1928. Ordinacije se bodo vršile vsak delavnik od 9. do 11. ure dopoldne.

1.— Mestno gledališče. Četrtek, dne 5. januarja ob pol 18. »Peterčkove poslednje sanje«. Šolska predstava. Cene znatno znižane.

## PRIMORJE.

1.— Rikreatorij Lega Nazionale na Proseku zgorel. V noči od 28. na 29. decembra je docela zgorelo poslopje rikreatorija Lega Nazionale na Proseku. V poslopju so imele svoje prostore tudi podružnica Delavskih konzumnih združenj, ki je pa sedaj v fašistovskih rokah.

1.— Pred kratkim je bila slavnostna otvoritev novega otroškega vrta Lega Nazionale v Ilirski Bistrici. »Piccolo« je tedaj poročal, da se je slavnosti poleg drugih, po večini Bog ve od kod prikladenih gosa, udeležila tudi neka gospa Mikuletič. Ker ni v Bistrici nobenega druge gospe tega priimka, so čitatelji mislili, da je soproga tamošnjega odveinika Mikuletiča in nekateri listi, žal celo slovenski, so v svoji zlobi celo navedli njeno krstno ime in dodali, da je soproga odveinika. Te dni pa je gospa Mikuletičeva poslala na Tržaško »Edinost« izjavo, kjer zavrača vse te vesti.

1.— Preiskave v Trstu se nadaljujejo. Pred koprskim sodiščem se je vršila te dni razprava v drugi instanci proti Francu Kovarču, Krebelju Josipu, Maslu Ivanu, Kovačiču Ivanu, Malovu Jakobu, Kovačiču Antonu, Krebelju Francetu, Maslu Francetu, Vavocu Ivanu, Volku Francetu, vsi iz Ostrožnega brda, proti Ludviku Antonu, Goštinčiču Antonu, Slugi Josipu, Samu Josipu iz Cerjakov, proti Zakrajšku Josipu iz Ribnice in Pališki Josipu. Obtoženi so bili, da so razžalili karabinerje, jih izžvižgali in zasmevali v družbi s še drugimi osebami. Končno so se uprli karabinerjem in lučali proti njim kamne. Sodnik v Ilirski Bistrici jih je svoječasno oprosil, ker ni bilo okazov. Kovačič Ivan je bil oproščen, ker je medtem podlegel ranam, ki so mu jih prizadeli karabinerji, ko so nastopili proti obtožencem. Zakrajšek in Masel France pa sta bila obsojena vsak na en mesec zapora in na povrnitev stroškov. Ta kazni pa jim je bila oproščena na podlagi odloka od 9. aprila 1923. Obtoženi so vložili uito. Koprsko sodišče je sprejelo rekurz Antona Gustinčiča in ga oprostilo, češ, da ni sodeloval pri ter prestopku. Rekurz ostalih pa je bil zavrnjen in so bili kaznovani na večje stroške.

## Prosveta.

### REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA

#### Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 4. januarja: »Divja raca«, premijera.

— Premijerski abonma.

Četrtek, 5. januarja ob 20. uri zvečer: »Boljši gospod.« Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah.

Petek, 6. januarja ob 15. uri popoldne: »Snežnica in škrtac.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Petek, 6. januarja ob 20. uri zvečer: »Ukročena tromglavka.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Sobota, 7. januarja: »Mnogo hrupa za nič.« Red A.

Nedelja, 8. januarja ob 15. uri popoldne: »Peterčkove poslednje sanje.« Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 9. januarja: »Divja raca.« Red A.

#### Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sreda, 4. januarja: »Čarobna piščal.« Red D.

Četrtek, 5. januarja: »Ples v maskah.« Red C. Gostuje ga. Zdenka Zikova.

Petek, 6. januarja ob 15. uri popoldne: »Poljska kri«, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Sobota, 7. januarja: »Hoffmannove pripovedke.« Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah.

Nedelja, 8. januarja ob 15. uri popoldne: »Čarobna piščal.« Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Nedelja, 8. januarja ob pol 20. uri zvečer: »Orlovc«, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Ponedeljek, 9. januarja: Zoprtio.

— Premijera Ibsnove »Divje race« v Ljubljani bo v sredo 4. t. m. ob osmih zvečer, na kar ponovno opozarjamo, »Divja raca« spada med najbolj učinkovite Ibsnove drame, v njej najdemo vse elemente, obsežne Ibsnove ouserske tehnike. Predstava bo za premijerski abonma.

## Sport.

### SPORT — SVETOVNA SILA.

1.— Nevzdržen je zmagoviti pohod sporta po celem svetu. Človeštvo, ki je v zadnjih stoletjih skoraj popolnoma pozabilo na to, da je za njegov zdravi razvoj potrebna ne samo nega duha, ampak tudi telesa, se je pred



kakimi trideset leti vzbudilo iz svoje letar-gije. Največ zasluge na preporodu telesnih vaj, ki jih skupno nazivamo sport, si po pravici lasti Anglija. Sicer je Anglija, ki je skozi desetletja prvačila v sportu, že davno to mesto morala odstopiti Ameriki. Toda tudi kontinentalne dežele so že dosegle oz. pre-bile Anglijo, tako predvsem Nemčija in Češkoslovaška, ki le glede števila zaostajata za Ameriko. V kvalitativnem oziru sta se do odličnega mesta posebno povzpeli Finska in Švedska. V ostalih evropskih deželah se je sport v svojih raznih panogah posebno v zadnjih letih silno dvignil, tako v sovjetski Rusiji in v balkanskih deželah ter v Turčiji. V Aziji je Japonska, ki si je najhitreje prilastila evropsko kulturo, tudi v sportu dosegla visoko mesto, tako da bodo japonski atleti prav resni tekmovalci v Amsterdamu, posebno v plavanju. Tudi tisočletni kitajski zid ni zadržal sporta in sinovom nebeskega kraljestva je nogomet najljubši sport. Kakor Anglija goji sport tudi Avstralija, ki je v plavanju, teku in tenisu dala svetu že svetovne rekorde. V Severni Afriki, v Egiptu in v francoskih kolonijah zavzema nogomet zelo najodličnejše mesto, medtem ko se v Južni Afriki bolj igra rugby in poleg tega lahko atletika in tenis. Skoraj v vseh drža-vah Južne Amerike velja nogomet kot naci-onalni sport.

Med vsemi panogami pa se je na celem svetu najbolj razširil nogomet, tako da ni skoraj dežele na svetu, kjer se ne bi mladi-na pečela z nogometom. Pri tem moramo pomisliti, da milijonsko armado aktivnih no-gometašev večkratno prekaša število gleda-dalcev, ki v tem sportu najde svoj praznik oddih. Poleg nagometa je v angleških deže-lah zelo priljubljen rugby, ki se je pa na kontinentu udomačil samo v Franciji, med-tem ko v Nemčiji ne pride v poštev. Veli-kansko popularnost, istotako v anglosaških deželah, vziva boks, ki se pa tudi v drugih deželah vedno bolj širi. Nepriznava se je v zadnjih desetletjih razvilo tudi plavan-je: njegovi pristaši tvorijo že lepo število. Zim-ski sport v raznih načinih goji kar najinten-zivnejše mlado in staro, kjer to dopuščajo razmere. Beli sport, tenis, šteje danes že veliko pristašev, kojih število dnevno na-

rašča. Slednjič razpolagajo lahkoatleti s krasno, telesno dobro razvito vojsko. Razun teh glavnih sportnih panog pa imamo še druge vrste telesnega udejstvovanja, ki niso splošno razširjena: veslanje, sabljanje, cri-eket in nacionalne sporte kakor baseball v Zjedinjenih državah.

Lefošnje olimpijske igre v Amsterdamu bodo najboljšim atletom sveta dale prilžnost, dokazati svoje visoke zmčnosti v mir-nem tekmovalstvu. Tam bomo občudovali uspehe, ki jih zmoro človeško telo samo vsled pametne, sistematične učne metode. Toda končni namen sporta ni, pokazati vi-šinske uspehe nekaterih posebno nadarjenih atletov, nasprotno, sport naj služi v to, da poda mladini celega sveta eno življensko silo, ki ji omogoča, da uspešno izvojuje boj za obstanek.

## Gospodarstvo.

### BORZE,

dne 3. januarja 1928.

#### Devize in valute.

Ljubljana. Curih 1092.9—1095.9 (1094.4), Dunaj 7.9965—8.0265 (8.0115), London 276.4 do 277.2 (276.8), Newyork 56.55—56.75 (56.65), Praga 167.6—168.4 (168), Trst 290.5 do 0.

Zagreb. Amsterdam 22.88—22.94, Dunaj 7.9925—8.0265, Berlin 13.515—13.575, Bu-dimpešta 9.945—9.975, Milan 298.95—300.95, London 276.6—277.2, Newyork 56.536 do 56.736, Pariz 223—225, Praga 167.6—168.4, Curih 1092.9—1095.9.

Curih. Beograd 9.1975, Berlin 123.60, New-york 517.95, London 25.2875, Pariz 20.39, Milan 27.38, Praga 15.35, Budimpešta 90.65, Bukarešta 3.19, Sofija 3.735, Dunaj 73.20.

#### Efekt.

Ljubljana. Celjska 164—0, Ljubljanska kreditna banka 135—0, Kreditni zavod za tr-govino in industrijo 160—0, Združene pa-pirnice Vevče, Goricane in Medvode 135—0, Ruše 265—280, Stavnica 56—0, Šešir 125—0.

#### Blagovna tržišča.

Ljubljanska blagovna borza. Les: Za-ključena sta bila 2 vagona desk, 20 in

28 mm, remeljni 40 X 80 in 10 X 100, 4 m, monte, fco vagon nakladanja pošaja po 460. — Deželni pridelki: Zaključkov ni bilo.

## CRNOGORSKI EMIGRANT PRED DUNAJ-SKIM SODISCEM.

Dne 1. t. m. se je zagovarjal pred dunaj-skim deželnim sodiščem črnogorski emigrant 28 letni Milan Kosarić, obdolžen, da je okra-del v Parizu svojega rojaka Milana Krlje-vića.

Kosarić je pred par leti iz političnih raz-logov iz Crne gore pobegnil v Italijo. V Ber-gamu je sodeloval pri ustanovitvi saveza borcev za samostojnost Crne gore. Odlam je odpotoval v Pariz, kjer se je seznanil s svo-jim rojakom Krljevičem. Nekega dne sta podvzela izlet v avtomobilu v pariško oko-lico. Po izletu sta se nameravala skupaj od-peljati v Zenevo. Krljevič je bil pustil v ho-telu svojo iz šestoro kovčkov obstoječo prtljago. V kovččkih so se nahajali njegovi re-dovi in vsakovrsne dragocenosti. Med vož-njo v avtomobilu se je Krljevič baje zbal, da ga Kosarić umori. Skočil je iz avtomobila ter se vrnil in tramvajem v Pariz. Prišedši v hotel, ni našel svoje prtljage več. Pa tudi Kosarić je bil izginil brez sledu. Krljevič trdi, da so bile njegove stvari vredne okoli 45.000 šilingov (360.000 Din). Pozneje je na-lelet na Kosarića na Dunaju. Ovačil ga je policiji. Ob priliki hišne preiskave so našli pri Kosariću več Krljevičev ukradenih stvari. Ker francoske oblasti niso zahtevale njegovo izročitve, se je moral Kosarić zagovarjati pred dunajskim sodiščem.

Pred sodiščem je Kosarić izjavil, da nima domovine, češ, da je njegova domovina, Cr-na Gora, okupirana.

Na vprašanje predsednika, kaj je danes, je odgovoril: Trenutno sem obtožen kot raz-bojnik, toda sicer sem borec za svobodo svo-je domovine.

Predsednik: Vi ste se povsodi predstavl-jali kot kapetan črnogorske vojske. Ali čr-nogorska vojska sploh obstoji?

Obtoženec: Črnogorska vojska je obstojala do leta 1923 v Italiji. Z verzajsko mirovno pogodbo je svoboda moje domovine uniče-

na. V svetovni vojni sem se boril kot dobro-voljec v nekem bosanskem infanterijskem polku. Dvakrat sem bil ranjen ter sem le-žal v neki dunajski bolnici.

Kosarić tatvino taji. Pravi, da je vzel sa-mo dva kovčka, ne pa vseh šest, kot trdi obtožnica. Kovčka da je nesel na kolodvor, kjer je na Krljevića zamen čakal. Ker ga ni bilo, se je odpeljal sam. Pozneje mu je kov-čka vrnil. Obdržal je samo šatuljo s pismi, iz katerih je sledilo, da je Krljevič, kar je-on že preje sumil, srbski špijon.

Predsednik: Pa kaj je ta Krljevič? Obtoženec: Bil je preje črnogorski major. Prejemal pa je od naše organizacije v Ame-riki podporo, sedaj je pa srbski špijon. Jaz nisem izvršil tatvine, marveč patriotsko de-lo. Kdor pozna Krljevića, ve, da vsa njegova prtljaga ni vredna niti 2000 šilingov. Cemu naj bi mi bilo njegovo umazano perilo. Ho-tel sem dobiti v roke samo njegova pisma. V Italiji sem bil natakar in zidar. Svoj kr-avavo prislužen denar sem dal Krljeviću.

Predsednik: Pa kaj ste iskali v Parizu? Obtoženec: Sigurno nisem šel tja, da bi kaj ukradel, temveč zato, da bi se boril za svobodo Crne gore.

Predsednik: S čim ste se preživljali? Obtoženec: Črnogorska organizacija mi po-šila vsak mesec po 100 dolarjev.

Predsednik je ugotovil, da so bili pri Ko-sariću najdeni redovi, ki so last Krljevića. Toda obtoženec trdi, da so redovi njegovi. Krljevičev zastopnik predlaga, da naj se ob-ravnava v svrhu osebnega zaslišanja njego-vega klijenta, ki se nahaja trenutno v Pari-zu, preloži. Kosarićev zagovornik dvomi, da bi hotel priti Krljevič iz Pariza na Dunaj.

Predsednik: Tudi jaz mislim, da se bo Krljevič težko odločil, da bi prišel na Dunaj, ker leži na njem balkansko preklestvo.

Obtoženec prosi, da naj ga ne izroče jugo-slovenskim oblastim, češ, da bi bil v tem slučaju izgubljen.

Sodišče je ugodilo predlogu Krljevičevega zastopnika ter obravnavo preložilo na dne 13. februarja.

Državni pravdnik je pristal na to, da naj se Kosarić proti kaveji 3000 šilingov iz pre-iskovalnega zapora izpusti. Ker pa Kosarić nima evenka, bo moral še dalje pihati ričet.

Ilija Erenburg:

118

## Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Od takrat, ko je v stanovanju čednosine gospe Lópke zadostil svoji maniji, je preteklo že mnogo časa. Marsikaj se je od takrat spre-menilo. Halibjev je že prej imel večkrat smo-le, to kar se je pa zgodilo letos z njim, ni bi-la več smola, marveč polom. Halibjev je na berzi izgubil zadnje ostanke svojega denarja. Pa to ni glavno. Mar si ne more Halibjev pri-debiti drugega denarja? Seveda lahko, am-pak zato bi moral on ostati to, kar je bil — Halibjev. On se je pa udal, opustil se in po-ginil. Spremenil se je v truplo, ki se komaj vlačí po ulicah temnega Berlina. Njegov strah je zrastle. Očitno se mu je začel pomračevati razum. Kadar je slučajno zagledal v steklu izlozbe svoje obličje, je planil proč. Bal se je samega sebe. Udarce palice ob tlak ga je raz-burjal, kakor da sliši padec odrezane glave. Noči v penzjonatu gospe Lópke ni mogel po-zabiti. Črnolaska mu je brodira po bolni gla-vi. Manija se je spremenila v blaznost. Ka-dar je misli na Jeanne-o se je topo, zoprno jokati, pri čemur so mu tekale solze med neka-kim kolcanjem in zamolklim ihtenjem. Bil je prepričan, da ga bo črnolaska prej ali slej našla. Tedaj bo pa — konec. In Halibjev se je poslavljaj od svoje glave in v obupu gladil svoje redke lase. V bedi in beraštvu je šel skozi vse položaje do noči na ulici in do ma-lih tatvin s stojnic. Poleg vsega tega je pa tudi zbolel. Kaj mu je, sam ni natančno ve-del. Na zdravnika ni smel niti misliti. Bil je

ves otečen in napihnjen in se je le s težavo premikal. Bolečine v križu so postale že nez-nosne. Čutil je, da se mu bliža smrt, vendar pa se mu je hotelo živeti. Hotel je živeti ka-kor pač to hočejo vsi živi ljudje. Skrbno se je drgnil z roko po križu in jokati, jokati do slabosti.

Nekoč se je v nekem prenočevališču sre-čal z nekim potepuhom, ki ga je pogostil z jetrno klobaso. Beseda je dala besedo in med pogovorom sta postala s potepuhom prava prijatelja. V rezultatu je ta Halibjevu nekaj predložil. Halibjev ni bil v položaju, da bi o tem premišljeval, ali kratkoma od-klonil, saj mu bodo tlak glavo odrezali. Dobil je nekaj denarja, ki ga je v umazani pivnici takoj pogljal z dekletom Frido, zlob-no mozoljasto žensko, popolnoma vredno pariške Chichi. Ampak zdaj se Halibjevu ni nič več gabilo in je Frido celo poljub-ljal. Upal je in lahko pričakoval, da bo kma-lu dobil še več denarja, celih pideset do-larjev, potem, ko napravi delo, ki mu je naročeno.

Radi tega je zdaj tudi čakal tukaj, naspro-ti hiše št. 61. Čakal je na človeka, za katerega je bil najet, da ga ubije. Hodil je po ulicah in prežal pri vhodih. Vse to je pa delal brez volje in zanosa, delal je kot avtomat. Zdaj je drhtel. Drhtel od mraza in od strahu. Z za-vistjo je gledal uboge ženske vstric sebe: te imajo namreč dom, otroke in življenje. Halibjev pa nima ničesar in se samo še brezčutno opriljme za žalostne dni, ki mu še preostajajo. Zdaj si je želel samo eno: legel bi, legel bi kar na tlak, tako strašno

ga zdaj boli križ. Čakal je, kdaj se prikaže oni človek, ki ga pričakuje. Da bi se mogel vsaj malo pogreti!

Halibjev ni niti slutil, da se zdaj v hiši človeka, ki ga pričakuje, nahaja drug člo-vek, ki se ga Halibjev boji bolj, ko vsega na svetu. Na prežo je prišel naravnost iz prenočišča že ob devetih. Ob pol devetih je pa Jeanne šla v isto hišo. Halibjeva so na-pravili sem, da za druge obračuna z istim človekom, kateremu je Jeanne povedala vse, kar ji je bilo znano v zadevi Andreja. Jeanne se je odpravljala v Rusijo. Drugo svoje življenje je hotela živeti tam, kjer je nekoč živel Andrej, v tuji Moskvi.

Srečala sta se na beraški, na umazani ulici Kleindorf. Ofekle, razbuhle noge so Halibjevu odpovedale. Hotel je pobegniti, pa je padel. Ležal je na tleh in se zvijal v krčih. Jeanne se je ustavila in gledala v strašni razbuhli obraz. Gledal je tudi Ha-libjev. Sicer ni hotel gledati, pa je le gledal. To je ona! Zdaj pa zdaj bo Halibjev areti-ran, uklenjen in odveden. In sneli mu bodo glavo. Ležal je na tleh v krčih in hropel od groze.

Jeanne ni zaman spoznala ljubezni. Njeno srce, težko in veliko, ni poznalo zlobe. Čuti-la je, da je živa. Ljubila je in je šla oddajal ljubezen. In ko je videla nesrečnega človeka, nesrečnega ne po svojih čunjah, ne po bo-lezni in strahu, marveč po zlu, ki mu je upe-pelilo srce, se je ta nesrečnik Jeanne-i za-smilil. Ni mu tega rekla. V njenih očeh je pa bilo sočutje in Halibjev ga je začutil. So-čutje ga je oparilo, da se je metal po tleh

in cvilil. S sočutjem ga je Jeanne zmečkala-ko gosenco. Zakričal ji je:

— Pa vi veste! ... Veste, kaj sem napra-vil! ...

To ni bilo kezanje. Za kezanje je treba v srcu imeti tudi ljubezen. Te pa Halibjev ni čutil. On je čutil samo manijo in grozo. Da, zdaj se je izdajal z glavo. Ubili ga bodo. Naj ga! Molčati ne more. To ni bilo kezanje. To je bila smrt. Smrt Halibjeva, izrečena na glas.

Jeanne je pa prosto in tiho odgovorila:

— Da, vem. Vse vem.

Tedaj pa Halibjev ni mogel več sprego-voriti nobene besede. Samo stokal je še in se zvijal v čedalje hušjih krčih. Ena izmed žensk, ki so stale v vrsti, se je stresnila, ko je zagledala ta strašen prizor, malo tujko, polno žalosti ter berača, ki se pred njo zvi-ja v krčih. Stresnila se je tako, da se ji je nekaj kapljic mleka iz posode razlilo na umazani tlak. In ženska je glasno zavzdih-nila:

— Kako je vendar strašno, to naše živ-ljenje! ...

Da, strašno je! Jeanne Ney ji ni odgovori-la. Samo pogledala jo je. V svojih očeh je pa imela drugo življenje, ki se je v njih zrcalilo. Bolj strašno, bolj visoko in bolj težko živ-ljenje, ko prvo, življenje — ljubezen.

Ilija Erenburg.

Berlin

Kavarna »Islam«

September — november, 1923.

—eco K O N E C. ooo—

# VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana

nudi

**najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.**

Zahvalajte ponudbo. — Telefon šte. 2389.

**Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.**

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

## TISKARNA „MERKUR“

GRIGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2552.

TELEFON ŠTEV. 2552.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoče dela

## Centralna vinarna

d. d.

Ljubljana, Spodnja Šiška

priređi

## VINSKO POKUŠNJO

v kleti hotela „Union“

v dneh od 5 do 8 januarja 1928

## MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskane pa Din 1.—.

### Prodaj

dve boljši 4 vrstni har-moniki, in sicer dvo-in triglasno firme Lubas. — Harmoniki imata lep in priazen glas in sta do-bro ohranjeni. Naprodaj sta pri Stefanu, 5. mesi-na hiša na Kobariški cesti, Bežigrad, Ljubljana

### Išče se

stanovanje, obstoječe la kuhinje ter dveh sob v centru mesta. Plača se dobro. Ponudbe na upra-vo lista pod Stanovanje.

### Koks - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

### Ribiško palico

ZA SULCA in vso pripravo kupim. Ponud-be je poslati upravnistvu »Narodnega Dnevnika« v Ljubljani pod šifro »RI-BIŠKA PALICA«.